

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Május' 11-dikén 1819.

Frantzia Ország.

Ha a' M. Kurir' XXII. dik számára 's ott a' 172. dik levél-lap' második hátsábjára vissza fordítunk, látjuk, hogy a' Lanjuinnais beszédében effélek mondáltak: — „A' Constitúciónálisok (a' Ministerek' barátjai) mindenütt tscndességben vannak, tsak a' Constitúció' ellenségei pezsegnek napnyugoti vidékeinken, a' hól magoknak van titkos kóhardajok, 's titkos armádajok, és különös gyűléseket tartanak; több mint tíz ezer Anglus pushájok van, 's a' többi.

Alább azt találjuk ugyan azon cikelyben, hogy Lanjuinnais azon résztől, a' melly nem szerette a' mit beszélt, megintetett, hogy tartóztassa magát, ne beszéljen effélet.

Résőbbre (a' XXIII. dik számú M. Kurirban a' 220. dik levél-lapon) a' *Bri-tannus Monitör'* szavait hoztuk fel, melynek írója így szollott ezen tárgyról: — „Mi hiszszük, hogy Országlószékünk, ha ezen vádat fundamentum nélkül lenni találja, meg fogja czáfolni. Mi azt is jól tudjuk, hogy Angliában most némelly idegen emberek tartózkodnak, kik közön-ségesen ditskesznek azzal, hogy ók a' Frantzia Országi említett vidékeken, támadást organizálnak. Sőt, a' mi több, még azt is vakmerően mérészlik erőssíteni, hogy őket a' mi Ministeriumunk buzdítja és segílli.“

Szél fuvatlan nem indul. Ma már tudjuk 's meg is irhatjuk, hogy honnét vette volt Pair Lanjuinnais, felhozott erős-

sítését. A' *Journal du Commerce*, 's maga a' *Monitör* is, így adták ki a' dolgot summásan: —

A' Morbihani Esküttek' itélőszékének, melly *Vannes* városában szokta üléseit tartani, 's a' melly előtt már ezen per lefolyt, Altájiból ezek jöttek világosságra: — Legall adószedő, 's Leguevel, egy, Royalista armádánál szolgált katona, 1818-ban Julius' 22. dikén Lorientből útnak indulván Caudau nevű faluba mentek, 's ott a' Plébánust meglátogatván annak effélet beszélték: hogy a' *Morbihani* falukban nagy nyughatatlankodás uralkodik; és hogy a' nép nagyon hájlandó arra, hogy a' Király ellen fegyvert fogjon. A' Plébánus (mint ók erősítik) nékiek azt ígerte, hogy ő is buzdítani fogja a' népet a' fegyverfogásra. De a' Pap ezt tagadja, és azt erőssíti, hogy köztök még szó se' volt valami efféle politikai tárgyról. —

Innét 23. dikban Bernée nevű faluba Loth nevű Kapitányhoz mentek, a' ki annak idejében hasonlóképpen Royalista katona volt, 's kérdezték tőlle, hogy nem akarna-e nékiek segítségül lenni abban, hogy pártosokat verbuálnak, azt hozván fel ezen célzásoknak indító okául, hogy a' Király nem akarja nékiek az ő rangjokat megadni, tehát ók kényszeríteni akarják annak megadására. Loth úgy felelt, hogy ő még eddig tsak Királya mellett viselt fegyvert, 's ellene ezután se' fog soha viselni. Leguevel azt kérdezte Lothtól: Hogy nem volt-e jelen valamely vadászaton a' Ponten...

erdőben, a' hol Gróf *Botderu*, *Marquis Boissierre*, *Caroller*, 's *Gr. Cournotaille* és *Mercier* jelen voltak, a' kik mind részesek ezen öszszeesküvésben, 's a' kik közzül *Mercier*nél egy Kötés találtatik, melly által arra kötelezi magát az Anglus Országlószék, hogy őket segíteni fogja, és hogy, ha a' dolog reájök nézve szerentséltlenül találna kiütni, nékiek bátorságos menedék helyet fogna adni. Holmi irásokat is mutatott elő, mellyeken sok nevek szemléltettek, mellyek, mint ő mondta, mind Papoknak aláírásai voltak. —

Innét több más falukra vették útjokat *Legall* és *Leguevel*, a' hol mindennütt ekképpen beszélték, 's azon iparkodtak, hogy ezimborásokat verhuálhasanak. Augustus' 6-dikán által eveztek *Güernsey* szigetére, minekutánna elindulások előtt a' postára egy levelet adtak volna. A' szigetre kiszállván előbb a' Frantzia Consulhoz mentek, hogy ez által magokat az Anglus Kormányozónál bemutatassák, a' kitől passust akartak venni, hogy Londonba mehessenek. Ezen Kormányozó azt kívánta, hogy irásban adják bé kérelmeket. Ők tehát egy levelet adtak ennek által, melynek foglalatja a' volt, hogy azon fegyvereket, mellyeket az Anglus Országlószék a' Morbihani lakosoknak küldött, ezektől a' Frantzia Minisztérium elvételni akarja, melyre nézve őket (*Legall* és *Leguevel*) az ő fegyveres társaikkal a' végre küldik Angliába, hogy az Anglus Országlószéktől segédelmet kérjenek, a' melynek ők bizonyos irásokat is akarnak által adni. Azt mutatják ezen környülállások, hogy azt a' levelet, melyről seljebb emlékezünk, Londonba küldötték, mint hogy onné nyolcz napok mulva pénz érkezett számokra, mellyet ők révén, azonnal által eveztek még pedig a' Státus' hajóján Angliába. —

Londonból ily levelet írt *Leguevel* az Anyhugához: — „A' mi dolgaink itt legjobban folynak, 's reménljük, hogy nem soká közönséges mozgást fogunk lieszkozleni, melyben *Bretagne* tartománya (*Ris-Britannia*) fontos szeméiyt fog' jádzani. Kérje Néném *Aszszony* *Gouint*, hogy azt az Anglus Ujságdarabot, mellyet én néki küldöttem, adja által.“ — Alább ekképpen szoll *Leguevel* ugyan ezen levelében: — „Nem soká valami levelet fogok közleni, melly egy Europai Fejedelemtől való, 's a' melly levél Néném aszszonyéknak, mint gondolom, nagy örömöt fog okozni. Fognak kentek, Néne, nem soká még nagyobb újságokat is hallani; de *Guin*tol gyakran tudakozódni kenteknek nagyon szükséges leszén, hogy tudhassák, miként folynak a' dolgok.“

Mind ezekben idő telvén az alatt a' Morbihani Elöljárók' figyelme felserkent; vizsgálódások kezdtek téténi; *Legall* és *Leguevel* Sept. 4-dikén Angliából Frantzia Országba vissza érkeztek, 's Dünkirchenből a' Politziai Ministerhez (Gróf *Decazes*hez) azonnal egy levelet küldöttek Párisba, melynek c' volt foglalatja: — „Mi éppen most érkezünk Angliából, a' hol felettébb fontos dolgok estek tudunkra, 's mellyeket hajadék nélkül közlenünk kell *Excellentiáddal*; de tsak szóval adhatjuk elő, a' mit tudunk. Titkon és legvastagabb takaró alatt egy oly öszszeesküvés forraltatott, melyből hogy *Excellentiád* még eddig valamit tudhasson, lehetetlenség. Nekünk oly ajánlást tettek, hogy mi is tsatoljunk öszsze magunkat az öszszeesküdtekkal, és mi jónak találtuk vala ezen ajánlást elfogadni, tsak azért, hogy a' titkot annál jobban kitanulhassuk, 's *Excellentiádat* mindenekről annál pontosabban tudósithassuk. Már most eleget tudunk, hogy az öszszeesküvésnek kütfcjét minden szerzőjivel 's ezeknek ezimborásá-

„ikkal egyetemben esmeretesekké tehes-
 „sük. A' thronus, a' szabadság, 's maga
 „Excellentiád is veszedelemben forganá-
 „nak, ha ezen öszszeesküvés végrehajlód-
 „na. A' Congressus..... De már itt
 „Uram, meg kell állanunk; a' mi itt követ-
 „kezne, már ezt nem tehetjük írásba.“ —
 Azt is kérték végezetre ezen levelekben
Legal és *Leguevel*, hogy rendeljenek
 nekik 150 Frankokat, mert különben
 nem felelhetnek meg ígéretjeknek.

Ők ezen dolgokat *Dünkirchenben*
 a' Politziai Biztossal is közölték, e' pe-
 dig a' *Calaisi* Fő Biztosnál tett jelentést,
 kitől oly parantsolatot kapott válaszul,
 hogy az embereket (*Legalit* és a' mási-
 kat) előrevalóképpen haladék nélkül fo-
 gassa-el. Itt a' papirosait is megvis-
 gálták, de semmi afféjét nem találtak
 azok közt, a' mit talán gondoltak volna.
 Végezetre útnak indították őket Páris fe-
 lé, melly útjokban *Compiègnéből* még
 egy levelet küldöttek (Sept. 12 - dikén) a'
 Ministerhez. Ebben ily feladások talál-
 táltak: —“

„Az 1815 - dik esztendőbeli Követek'
 „kamarájának eloszlattatása után az in-
 „dulatok fel kezdettek tüzesülni; a' pol-
 „gárok közt való hadakozás' zászlói min-
 „denütt tsóváltattak; 's Frantzia Ország-
 „a' maga tsendességben maradását tsak
 „az idegen seregek itt létének 's azon
 „bóltts eszközöknek köszönhette, mellyek-
 „kel Excellentiád a' Választás' dolgát
 „(1817 - ben) elintézte vala. Azonközben
 „tsakugyan történtek bizonyos öszszegyü-
 „lekezések és a' felett való tanátskozások,
 „hogy miként kellessék az insurrekziót
 „elintézni, 's közönséges egygyetértéssel
 „meghatároztatott, hogy el kell várni az
 „öszszeszevélkezett seregeknek eltávozá-
 „sát. Mindenek tsendességben maradtak
 „egész addig, míg a' Követek' kamarájá-
 „ban a' rekrutázást illető törvényjavallás
 „felett való vetélkedések elkezdődtek.
 „Ezen időtájban történt, hogy a' Mór-

„bihani Rántonokban *Schateau*
 „*brida* nak (a' *Pairnek*) egy munkáját
 „terjesztették-el, melynek c' volt a' titu-
 „lus: *Az a' Systema, mellyet most*
 „*a' Ministerek követnek*. Ezen irás
 „megillette a' nép' elméjét, 's azon gyü-
 „lölséget, melly tsak most szenderedett
 „vala el, az elmékben ismét felszerken-
 „tette. Végezetre az afféle beszédek, mel-
 „lyeket *Salabery* 's *Causans* nevű
 „képviselők tartottak a' gyűlésekben, egész
 „megtebolyodást okoztak a' nép' elméjé-
 „ben. Mind ezekről 3000 nyomtatvá-
 „nyok oszlattak ki a' nép közt; mi ma-
 „gunk is siettetük kinyomtattatásokat
 „a' könyvnyomatóknál. Köteleseknek len-
 „ni esmerjük arra magunkat, hogy azon
 „embereket, kik a' nyomtatványokat ki-
 „osztották, megnevezzük Excellentiád-
 „nak, minthogy ezek azon öszszeesküvés-
 „ben, mellyet Excellentiád előtt kinyi-
 „lathoztatni szerentsénk leszén, nagyon
 „előkelő személyeket jádzanak. Itt kö-
 „vetkeznek: Gróf *Botderu*; *Margedel*
 „nevű Követ az 1815 - dik béli kamarában,
 „*Marquis Baisiere* hajdoni Royalista
 „Generális; Gróf *Bourdounaye* *Seve-*
 „*rus* Lorienti Királyi Hadnagy; *Kersa-*
 „*biac* Oberster az Ornei Legióban; *Ker-*
 „*moisan* a' hajdoni Royalista armáda'
 „Stabkommandánsa; *Briche* Lorienti Ágyu-
 „zó Al-Direktor; *Caroller* egy Royalista
 „Legio vezére; *Foucault* Lorienti Do-
 „hány - inspektor; *Cormenech* a' *Geor-*
 „*ges* hajdoni tabori papja. Kérjük Ex-
 „cellentiádat, vegye fentolóra, hogy
 „ezen Paphoz egész *Bretagne* nagyon
 „bizik; hogy ennek fanatismusa 's hibás
 „vélekedései ezen tartományban minden
 „papokkal közösök, és hogy mind ezek
 „a' magok pásztorságok alá tartozó Egy-
 „házakon a' Rántonok' kormányozójik ál-
 „tal, mint Déspoták úgy uralkodnak.“

Végezetre azt a' nyilatkoztatást tes-
 zik *Legal* és *Leguevel* ezen levelek-
 ben, hogy a' békételenek Lorientben:

Julius' 12-dikén tartották azon rendkívül való gyűlésseket 's tanátskozássokat, a melyben tétetett határozás szerint, ők ketten *Londonba* mentek azért: — „hogy magoknak, vagy valamely idegen Princzet adassanak Fejedeleimnek, vagy pedig Frantzia Országot, Angliának oltalma alatt Respublikává tegyék.“

Ennyiben állott a' *Legall* és *Seguevel* ellen bizonyító Akták' foglalataja: de ők azolta, hogy Párisból *Vennesbe* vittetvén ítélőszék' elejébe állittattak, ott nagyon különbözőleg beszéllettek: az egész dolgot ketten magokra vették; a' feljebb felhozott nevekből, kiket Párisban az özszeesküvés' tagjainak lenni vallottak, a' Vannési ítélőszék előtt semmit tudni nem akartak; Angliába is csak önként mentek, azért, hogy kitanulják, mitsoda vélekedésben legyen az Anglus Országlószerék valamely özszeesküvés' plánura nézve, melly felől ők tudósittatva voltak, de a' melly azolta füstbe ment. Hogy az Anglus Országlószeréknek ajánlásokat tettek, megvallották, hanem ez, mint ők mondják, a' maga akaratjának kinyilatkoztatását elhalasztotta addig, míg ezen ajánlások a' Bretagnai Fővezérnek aláírása alatt nem fognának oda megérkezni, 's által adattatni. —

Elvégezvén a' Vannesi Esküdtek' ítélőszéke a' maga vizsgálódásait, a' következő három kérdések tétettek elejébe: — 1) ször, gerjesztői- és részes társai-é a' vádoltatott személyek azon özszeesküvésnek, melly a' fennálló Országlásnak felfordittatására czélzott volna? — 2) ször, bünösökké tették-é ők magokat abba, hogy az Anglus Országlószerékkel egygyetértve a' Frantzia Országlószerék ellen hűnös próbatételbe avatták magokat? — 3) ször, bünösök-é abban, hogy önnön hazájok ellen idegen Hatalmasságnak ajánlást tettek, vagy attól ajánlást elfogadtak volna? — Az Esküdtek' ítélete a' lett: Hogy az 1-ső pontra nézve nem bünösök,

de a' 2-dikra és 3-dikra nézve bünösök. Erre a' Királyi Prokurátor oly nyilatkoztatást tett, hogy e' szerint a' törvény halált mond a' fejekre. Hanem a' Védlők azt a' kifogást találta meintségekre, hogy a' törvény megkegyelmez az özszeesküvés' tagjainak, ha az özszeesküvést bejelentik. Ehez képpeszt a' Birák a' Vádoltattakat a' halálos büntetés alól feloldozván azt arra változtatták által, hogy néhány esztendőig politziai felvigyázás alatt maradjanak.

A' Királyi Prokurátor ellenben azt hozván fel: Hogy a' Vádoltattakra, mint-hogy már elfogattatva voltak, mikor az özszeesküvésről való nyilatkoztatást tettek, ezen törvényes kifogásnak hasznát venni nem lehetne, apellálta az ítélet-tételt. — Az *Apellatorium* előtt Aprilis' 29-dikén fordult elő a' dolog: mi lett a' végső határozás, még nem irták meg.

Marquis La-Fayette ilyen levelet irt a' Királyi Legfőbb Prokurátorhoz: — „Hallom, hogy a' Legfőbb Prokurátor Ur szükségesnek lenni találta az *Ami-de-la-Royaute*' Kiadóji ellen, valami, én nem tudom mi, abban találtató, engem' illető tárgyért, törvényes üldöztetést tétetni. Azon 42 esztendő alatt, a' mióta életem a' közönséges megítéltetődésre ki van tételve, egy Írót se' kértem arra, hogy felöllem jót írjon, 's egygyet se' nyughatatlankodtattam azért, hogy felöllem rosszat irt; sőt, a' mi több, bár mi nagyon betsültem is örökké az embereknek erántam való jó akaratjokat, még is egy rágalmazásra se' feleltem soha. Bel-lart Ur tehát megengedi nékem, hogy oltalmazása alól magamat kivonhassam, 's a' nélkül, hogy az engem' illető megbántást csak tudjam is mitsoda, kinyilatkoztassam, hogy, mivel én magamat megbántatottnak nem tartom, ezért én ezen dologban semmi törvényes elégtelt el nem fogadok, 's magamat minden

effélének ellene szegzem. Szerentsém van a' Legfőbb Prokurátor Urat köszönteni. Költ Párisban, Apr. 27-dikén 1819. —

La-Fayette.

Erre Bellart ekképpen felelt Apr. 28-dikán: — „A' Legfőbb Prokurátornak szerentséje van azt felelni Marquis La-Fayette Urnak, hogy az Ami-de-la-Royaute' Kiadóji (a' kik ő felő'le a' revolúciónak egy igen rüt és undorodást gerjesztő tettjét irtáko) ellen való per, a' Státust fenn tartó egygyesség' javára való tekintetben intéztetett-el. A' személyes megbántások 's rágalmazások ezen újabb időlkben oly közönségesekké lettek, hogy a' Tiszti karok, ámbár minden effélék ellen kikelni köteleztetnének, lehetetlennek találták oly sok pert indítani, a' mennyi szükséges lett volna; melyre nézve kéntelenek voltak a' rágalmazások közzül azokat kiválogatni, melyeket leggyűlölségesebbeknek 's a' közjóra nézve legveszedelmesebbeknek tartottak. Ezen szakaszba tartoznak az olyan rágalmazások, a' mellyek fő rangú 's éppen ezért a' közönséges bizodalmat annál inkább megkivánó embercket, még pedig oly büntételbeli vádolással érdekelnek, a' melly büntételek oly időszakasznak emlékezetét újítják-meg, mellyeknek megújittatását a' Király, a' maga böltssége szerént a' közönséges békesség' nevében megtiltotta, 's a' mellyeknek azok a' következései lehetnének, mellyek már, fájdalom! ily sok familiáknak keserüséget okoztak. A' most még fenn álló (nyomatási) törvények, mellyeknek a' nélkül való betölttetése, hogy addig míg el nem töröltetnek néki azokról még tsak ítélni

se' szabad, a' Legfőbb Prokurátor' szoros kötelessége, valamint az is kötelessége leszen, hogy egyszer eltöröltetvén azoktól egészszen elfelejtkezzenek, 's az ezek helyett behozattatokat töltesse-be — ezen még most fenn álló törvények mondom, azt parantsolják a' Legfőbb Prokurátornak, hogy az ilyen bünöket törvényesen üldöztesse. Ó telyesíti is ezen kötelességét részrehajlás és minden személyre való tekintet nélkül, azon egy célzással, hogy a' nyughatatlan fejeknek polgári civakodásgerjesztésén való minden iparkodása megfojtattassék. A' La-Fayette Ur' nagy lellúságét tehát telyességgel nem nyughatatlankodtathatja egy oly pernek indittódása, mellyen néki semmi hatalma nints, a' melly őtet telyességgel nem illeti, 's a' melynek elintézésében a' Státus' Prokurátora telyességgel semmi magános tekintetre nem figyelmezett. A' Legfőbb Prokurátornak van szerentséje Marquis La-Fayette Urat köszönteni. — „Bellart.

A' *Londoni Times* Ujságlevelék szerént a' Pairkamarabéli Ultrák most Marquis Tarunál, Montrouge városában, a' Ministerekkel tartó Pairek pedig Ch o i s eul Hertzegnél tartják magános gyüleéseiket.

A' Párisi szegények' száma, kiknek élelmekről ezen 1819-dik esztendőnek első fertályában a' Jöltévőség' Cancellariája gondoskodott, 84,446-ra telt, kik közt 20,069 férjfiak, 31,725 aszszonyok, 32,667 gyermekek találtattak. A' summa, melly reájok költetett 351,497 Frankból állott.

Száz forint Conventiós pénzért adlak Váltó czédulában: —

Máj. 7-dikén 249 $\frac{1}{2}$ — 8-dikén 250 $\frac{1}{2}$ — 10-dikén 250

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Nagy Méltóságú Rakitoveczy *Verhovacz Maximilian* Zágrábi Püspök, Sz. István Apostoli Király Rendének Com-mendátora, Berzencze Vármegyének fő és örökös Ispánnya, ő Cs. Kir. Felségé-nek valóságos Titkos Tanácsosa ő Exoja Apr. 22-dikén 1819 — költ Adomány Le-velé által Nemes Torontál Vármegyének Neuzina Helységében Berkovich Urnak magvaszakattával a' Püspöki Jusra visz-sza tért Praediumot a' tisztelt öregnek, T. T. *Kovatsits Márton* György Urnak, a' Hazai Historia, és köz Törvény felvi-lágosításában megőszült Tudósunknak és az ő érdemes fiának T. T. *Kováchich Jó-sef* Miklós Urnak örökösén által adta, és ajánlkozta. Melly örökös Adomány-ról Tek. *Lukelich György* Ur, a' Prae-dialisták Vice Ispánnya (Curialis Comes) az adománnyal megtiszteltetett Urakat Aprilis' 24-dikén tudósította. Ezen szép megkülömböztetés a' nagy lelkű Püspök Urnak, a' Tudományok eránt különbben is tisztelt érdemeit örökös koszorúval dí-szesíti.

Baján Apr. 18-dikán éjjel tüz tá-madván 13 házat, és a' vele öszve kap-tolt *Istvánmegyén* 93 házat, és 50 Is-talót emésztett meg. A' szerentsétlensé-get még a' telézte, hogy az éjjeli zava-rodás miatt 5 ember is oda égett. — Virág Vasárnapján a' szomszédában *Al-máson* hasonlóképpen tüz volt; de csak 10 házat emésztett meg, mert a' rette-netes nagy szélnek ellenére is az emberi-buzgó igyekezet, serénységével a' továbbhi-terjedést meggátolta. E' szerentsés kö-vetkezést nagy részben Tisztelendő Si-rel Ráplány Urnak lehet tulajdonítani, a' ki a' felbaráti szeretetnek indulatjá-tól lelkesítettvén a' lángoló ház tetejére

legelőbb felment, 's így másokat is a' munkás segedelemre hathatósan bátorí-tott.

Azon játékról, melyet April. 3-dikán a' Német theátromon magyar nyelven jádtzodtak, ily megjegyzéseket olvasunk a' Pesti levelckben: — A' játéknak tár-gya *Szadvárnak* megvétele, melyet *Be-bek Zsigmond* Fő Vezér oltalmazott: *Ra-juk* *Tatár Fő Vezér* pedig ostrommal be-vett. A' történetnek folyamata a' Ma-gyar hívségnek, és vitézségnek jeles pél-dáit mutatja, de egyszersmind a' *Tatár Fő Vezérnek* emberségét, és nagy lelkü-ségét szépen bizonyítja; mert ő az előb-bi Várvívás alatt ottan elesett fiának ha-lálát a' Várnak megvétele által megbosz-szullotta ugyan: de a' kezére került Vár-béli Fő Vezérnek nem csak életét meg-kéméllette, hanem vele és az egész Or-szággal örökre megbékélt; Leányát és annak Jegyesét szabadon bocsátotta; sőt minelutánna a' megehesedett Magyar Vezér előtte a' lelkét kiadta volna, őtet a' Szadvári piacon eltemettetni, 's mint Királyához hív, 's vitéz Magyarok osz-lopot állittatni parantsolt. Több véletlen zavarodások jönnek elő *Himfi Elekkel* és *Be-bek Zsigmond* *Emelka* Leányával; va-lamint *Orángzeb* *Tatár Vezérrel*, és *Ra-juknak* *Zelmira* Leányával, mellyelmek kifejtődése *Beheg Zsigmondot*, 's kivált-képpen *Rajuk* *Tatár fő Vezért* mint em-beri, és Atyai érzéssel tellyes Férjűkát festik. Ha *Szadvárnak*, és Magyar Or-szágnak, a' győzedelmes ellenségtől való elhagyattatását hozzá tudjuk, a' történet képes legnagyobb érzékenységet ger-jeszteni. Ezen Vitézi Játéknak Szerzője *Kisfaludy Károly* Ur, a' ditsőségesen esmeretes T. T. *Kisfaludy Sándor* Ur-nak legifjabb Testvére, a' ki valamint a' Répirásban, úgy a' Költő Mesterség-

ben is jeles tulajdonságokkal díszeskedik, és csak ezen Játékokkal is megmutatta, hogy tőle Hazánk szép munkákat várhat. A' Magyarság és a' Stylus olyan, hogy mindenkor kedvet fog találni. De a' Játzó Személyek is oly jeles gyakorlatosságot mutattak, mellynek Nemzetünk méltán örvendhet; és már nem ok nélkül remélheti, hogy valahára a' Magyar Nemzeti Theátrum is lábra kaphat. Egyedül azt kell ohajtánunk, hogy Országunk Nagyjai, a' hazafiui igyekezeteket ismérni, és bétűlni tanulják; így lesz, hogy saját ditsősségekre azokat gyámoaltják is. E' szent Czélnak közelítettésére ide foglaljuk a' Játék előtt tartatott beköszöntő beszédet, Prologust:

„A' mult Szászoknak komor Geniussa a' Magyart is egyedül Bellonának véres pályáján vezette — és így elfordulván az életnek annyi tsendes örömetől Szittyai Szíve egyedül csak Harezokaf kedvülle; 's elcökélve ott halt ő, tudván, hogy épen marad jól védelett Hazájában Nemzete' 's Királya' ditső Méltósága.

„De bár melly erős vala a' vérengző tsatában lelki tehettsége: még is eláttan marada; — mert a' Szép és Szelid Érzések, a' mellyek az életet kedveltetik, a' lelket elragadják, 's a' Menei rokonságot oly nyilván hirdetik, ezek az Eg' leg szentebb adományai — hé nem hatattak pánczélós mellyébe.

„Most, midőn a' köz világosodás' tsendes ihletése a' régi vadságot lefosztá szívünkről, és a' szelid Múzsáknak már tündöklő oltárt emelhetők; most, midőn a' Tudományok kedvellése, a' Magyar Nyelv' érdeme, Hunniának szerentsés Lakosit egy boldog Nemzetséggé teremti, most érezzük a' józanabb élet boldogító malasztját.

„Itt, Thalia pompás Templomában, hol a' mult idő újra megjelenik; itt, hel Eldődünknak nemes tetteik a' halandóság örök éjjeléből kiragadtatván a' jövőndő-

nek elevenítve által adatnak; itt, és ma legelőször mi is bár gyenge erővel Melpomene oltárán áldozunk, és a' Halgatóknak, kiket egy nemes Tárgy e' helyre vezetett, drága Hazánkat leggyászosabb állapotjában mutatjuk; midőn megrázatra gyökereiben, alig hogy örök romlásba nem düle. Illy veszélyes időben a' Költés egy Férfiút rajzolt, ki hiv Királyához, és kedves Hazájához, 's mint Bajnok életét végzi. Az erköltsöt látjuk ma szenvedni, végre ön maga hamvából felemelkedni, és édes jutalmat nyerni.

„És, ha tsékély mesterségünk fel nem éri a' külföldnek régibb remekait, engedelmet várunk — mert az igaz igyekezet legelső kezdete a' szebb tökéletesedésnek.

„De ha azt — a' mit mind egyikünk szívemelkedve ohajt, hogy Honyi Múzsánk a' Hazafit újra felébreszti, és fentebb érzésre bírhatja; ha azt érhetjük, hogy minden jó Magyar ezen képekben magát feltalálja, akkor ez a' Tárgy, melly hennünket lelkesít, elérte végső czélját, érdemét, jutalmát.

Tudományos Dolgok.

A' Királyi Tanácsos Brassói *Miller Ferdinand* Ur' szorgalma által, sokaknak ohajtására készen van nyomtatás alá ezen betses munka: —

„Catalogus historicus Criticus, Cinciliothecae Antiquitatum, Raritatum, et Pretiosorum in Museo Nationali Hungarico.“ Ezen munka mintegy 25 árkucból fog állani, 's következő négy Szakaszokra oszlik, ugymint: I. emlékeztetre méltó jeles Petsétek; II. Régiségek, és ritkaságok külömbféle neműk és betsők; III. külömbféle fegyverek; IV. Görög, és Római régiségek. — Mindenik osztály több izekre szakad, mellyekben

- 1) A' Tárgynak minéműségő leirattatik;
- 2) A' felvett Tárgy megmagyaroztatik, és

újdós: világosításokkal bővítették; 3) Előadatik azon hely, a' hol találtatott, vagy a' honnan a' Muzeumba jutott; 4) A' matéria' mivolta, a' melyből alkottatott, megfejtetik; 5) Azon jótévőnek neve, a' ki a' Muzeumnak ajándékozta tellyes tisztelettel elő adattatik. — Kik már a' Nagy Mélt. Gr. *Szécsényi Ferentz* ő Exc. jának bőkezű adakozásából a' Bibliothecának nyomtatott Catalogusát, úgy a' Kéziratok és Pénzek Cathalogussát is birják, sőt a' mostan nyomtatás alatt lévő rajzolatok, és rézre metzsett képek Lajstromát is bizodalmassan várják, a' jelenvaló Catalogust is annál inkább ohajthatják, minthogy ez által azon Nemzeti kintsek gyűjteménye tellyescbbé lészen. Ezen munkának ára Conv. pénzben 1 fl. 50 kr. vagy Váltó Czedulában 4 forintra határoztatik. Kiki magát Pesten Eggenberger Könyváros Urnál jelentheti, 's hogy mennél többen magokat jelentsék is, arra a' Hazafiúság annál inkább ösztönözheti, mivel a' munka tsak úgy jelenik meg, ha 400 verőti találatnak. Mihent készen lészen (készől pedig az Universitásnak szép betűivel) a' Magyar, Deák és Német Újságokban ki fog hirdettetni.

Elegyes Dolgok.

Anglia. — A' Londoni Catholicus hitű lakosok nem régen számos gyűlést tartván, meghatározták, hogy azon Protestáns hazafi társaiknak, kik a' Catholicusoknak minden hazafijui jusokat megadatni akarnák, megköszönő irást készítsenek. Hanem tsakugyan találatnak még oly Anglus Protestáns atyafiak is, kik közvé tartoznak magok a' Ministerium részén lévő Kurir' kiadóji is, a' kik ellenkezőn dolgoznak. Ezek kérő levelet hordoztak nem régen a' Protestáns lakosok közt szélyel, oly aláírókat verbuálván, kik azt kérik, hogy ne emancipáltassanak a' Catholicusok: hanem, mint mondják, nem sokan találatnak ilyenek.

Török Birodalom. — Más Újságlevelék után a' Bavariai Közönségek

újságban olvassuk: hogy a' Török Országújszék némelly nálla lévő Követeknek kinyilatkoztatta volna, hogy nem telyesítheti kívánságokat abban, hogy a' Török Birodalomban lakó Catholicusoknak az Ó-hitűek ellen pártjokat foghassa, a' szerént, mint a' Kötések hivánnák; hogy az Orosz és Török birodalmak között az utolsó békességkötésre nézve előfordult alkudozások nem haladnak a' cél felé, 's még eddig tsak azon jelentésre se' kaphatott választ az Orosz Követ, mely mellett a' maga Császárijának Jan. 22-dikén költ tulajdon levelét közlötöte vala a' Török Császárral; hogy még az Olah Orzági Hospodár Karadjá miatt a' két birodalmak közt támadott értekezések se' igazítottak-ol; és hogy végre, mint látszik, még eddig azon meghántatásért se' tétetett eleget a' Török Udvar, mellyel némelly jobbágyai a' Konstantzinápolyi kikötőhelyben az Orosz zászlót illették, 's a' mellyért az Orosz Cs. Követ elégtételt kért.

Baden. — Jó részt két hete telt, hogy *Sandrol* semmi emlékezetet se tett az *Algemeine Zeitung*. Némelly más újságok azt erősitik, hogy *Sand*, Apr. 27-dikén meghalt 's nagy tsendességben a' földbe tétetett volna.

Czimerfestő Jelenése.

Stein József fest, Diplomákon kiyül Familiaágazatokat és temetési Czímereket papirosra és tafotára. Továbbá olajjal vászonra, fára, vasra, és rézpléhekre hasonlóképpen minden nemű 's kívánt nagyságú Czímereket.

A' Temetési Czímerek, ha száznál több kívántatik is, huszonnégy óra alatt legnagyobb pontossággal elkészíttetnek.

Ugyan ő néki nagy számú Czimergyűjteménye is van, mellyek nálla megnézethetnek. — Lakását meg lehet találni Bétsben ily utasítás szerént: nächst dem Kärnthnerthore, in der Krugerstrasse, dem gräflich Eszterházyischen Hause gegenüber, Nro. 1071 zu ebener Erde.